

Rapport

Datum: 13 november 2007
Rapportnummer: 2007/256

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Limburg Zuid tijdens zijn aanhouding op 20 februari 2004

zijn hoofd twee keer tegen het dak van een politievoertuig heeft geslagen;

hem bij de keel heeft gepakt.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker was op 20 februari 2004 omstreeks 22.30 uur in het uitgaansgebied in Maastricht. Op enig moment meldde hij aan ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg Zuid dat een persoon een glas naar hem had gegooid. Hij verzocht deze ambtenaren om jegens die persoon op te treden. De betrokken ambtenaren Kl. en K. gaven aan dit verzoek geen gehoor waarna verzoeker bleef aandringen op actie door de betrokken ambtenaren. Kl. en K. hielden verzoeker kort hierop aan ter zake van openbare dronkenschap.
2. Verzoeker kreeg twee transactievoorstellen van de officier van justitie. Eén ter zake van kort gezegd openbare dronkenschap en het andere voorstel ter zake van belediging van een politieambtenaar. Verzoeker ging op beide transactievoorstellen in en voldeed de transactiebedragen.
3. Op 24 februari 2004 diende verzoeker een klacht in bij het regionale politiekorps Limburg Zuid. Hij klaagde er onder andere over dat de politie tijdens zijn aanhouding disproportioneel geweld jegens hem had toegepast.
4. Aangezien de klacht van verzoeker betrekking had op de toepassing van geweld door de politie, zond het regionale politiekorps Limburg Zuid de klacht eerst ter beoordeling door aan de hoofdofficier van justitie in Maastricht.

De hoofdofficier van justitie deelde verzoeker bij brief van 19 april 2004 mee dat hij het optreden van de betrokken ambtenaren rechtmatig en proportioneel achtte. Hij lichtte zijn standpunt als volgt toe.

Verzoeker stelde twee politieambtenaren in kennis van het feit dat er met glas naar hem was gegooid. Hij stond erop dat de beide politieambtenaren direct een onderzoek instelden. Zij constateerden dat verzoeker onder invloed verkeerde van alcoholhoudende drank. Aangezien verzoeker geen dader kon aanwijzen en beide politieambtenaren zich ter afhandeling van een ander onderzoek naar het ziekenhuis in Maastricht dienden te

begeven, deelden de ambtenaren verzoeker mee dat hij aangifte kon doen op het hoofdbureau. Verder deelden de ambtenaren verzoeker mee dat zij hem op dat moment verder niet van dienst konden zijn. Verzoeker probeerde hierna - aldus de hoofdofficier van justitie - één van de ambtenaren te slaan. Verzoeker is vervolgens aangehouden.

Gelet op het gedrag van verzoeker, deden ambtenaren hem de handboeien om. Tijdens het vervoer beledigde verzoeker beide ambtenaren herhaaldelijk. Aangezien verzoeker - aldus de hoofdofficier van justitie - dreigde met het afbijten van één van de vingers van een ambtenaar en verzoeker met zijn hoofd in de richting van één van de ambtenaren sloeg, moest door de politie enig geweld worden gebruikt om het verzet van verzoeker te breken en om hem onder controle te brengen.

Al met al concludeerde de hoofdofficier van justitie in de brief van 19 april 2004 dat de betrokken ambtenaren rechtmatig en proportioneel hadden gehandeld en dat er geen sprake was van strafbaar gedrag.

5. In reactie op de brief van de hoofdofficier van justitie, schreef verzoeker de hoofdofficier van justitie het volgende. Kort gezegd betwistte verzoeker het slaan van een politieambtenaar, de stelling dat hij dronken was en het dreigement de vinger van een ambtenaar af te bijten. Verder deelde verzoeker in reactie op de brief van de hoofdofficier van justitie van 19 april 2004 mee dat een betrokken ambtenaar zijn hoofd enkele keren tegen het dak van de politieauto had geslagen en dat hem een verwurging was aangelegd.

6. Op 3 juni 2004 voerde verzoeker een gesprek met de klachtencoördinator van het regionale politiekorps Limburg Zuid in welk gesprek hij zijn klacht mondeling toelichtte. Verzoeker verstreekte aan de klachtencoördinator toen een kopie van zijn hierboven onder 5 aangehaalde schriftelijke reactie op de brief van de hoofdofficier van justitie d.d. 19 april 2004.

7. Op 12 november 2004 vond een hoorzitting van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Limburg Zuid plaats. De klachtencommissie bracht op 10 december 2004 haar advies aan de korpsbeheerder uit. De korpsbeheerder werd geadviseerd om de klacht over het disproportioneel toepassen van geweld, niet gegrond te verklaren. De korpsbeheerder heeft op 15 december 2004 de klacht overeenkomstig het advies van de klachtencommissie niet gegrond verklaard.

Bevindingen

1. De Nationale ombudsman ziet redenen om beide klachtonderdelen tezamen te behandelen nu er sprake is van een nauwe samenhang.

2. Verzoeker klaagt bij de Nationale ombudsman erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Limburg Zuid tijdens zijn aanhouding op 20 februari 2004 zijn hoofd

twee keer tegen het dak van een politievoertuig heeft geslagen en hem bij de keel heeft gepakt.

3. Verzoeker geeft aan dat hij maar twee à drie biertjes had gedronken. Hij was niet dronken. Hij heeft de ambtenaren verzocht om tegen een persoon die een bierglas naar hem had gegooid, op te treden hetgeen de ambtenaren op dat moment niet deden. Toen hij bleef aandringen, heeft een van de betrokken ambtenaren hem met twee handen op de borst naar achteren geduwd en één arm van verzoeker naar achteren getrokken. Verzoeker heeft zijn arm met kracht teruggetrokken waarna hij werd aangehouden. Tijdens het boeien is verzoeker hard tegen het linkerachterportier van het politievoertuig geduwd. Hij schreeuwde vervolgens van de pijn. Vervolgens werd zijn hoofd opzettelijk enkele keren tegen het dak van de politieauto geslagen. Hierop heeft verzoeker rechts achterin de auto plaatsgenomen. Een ambtenaar is via het linkerachterportier de auto ingestapt. Hierna is hij, aldus verzoeker, meteen in de wurggreep genomen. Tijdens deze verwurging duwde de betrokken ambtenaar - aldus verzoeker - zijn vinger in de mond van verzoeker. Hij blijft erbij dat een betrokken ambtenaar geprobeerd heeft om zijn keel dicht te knijpen. Verzoeker zegt verder dat het waar is dat hij de betrokken ambtenaren heeft uitgescholden. Dit heeft hij gedaan omdat zij hem pijn deden.

4. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond.

Als bijlage bij de reactie van de korpsbeheerder is toegevoegd een brief d.d. 22 december 2005 van de plaatsvervangend chef van het betreffende district waartoe de betrokken ambtenaren behoren. Gelet op het feit dat verzoeker zich heeft verzet tegen zijn aanhouding en diende te worden overgebracht naar het politiebureau, is het - aldus de plaatsvervangende chef - niet ondenkbeeldig dat verzoeker bij het in het politievoertuig doen plaatsnemen zijn hoofd heeft gestoten. Verder verwijst de korpsbeheerder ook bij dit klachtonderdeel naar het standpunt van de hoofdofficier van justitie weergegeven in de brief van 19 april 2004. De hoofdofficier van justitie heeft op 19 april 2004 opgemerkt dat verzoeker onder invloed was van drank, zich na zijn aanhouding agressief gedroeg door de ambtenaren te beledigen, door een van hen te dreigen zijn vinger af te bijten en door met zijn hoofd slaande bewegingen te maken richting de betrokken ambtenaar. Dit geheel van feiten en omstandigheden maken - aldus de hoofdofficier van justitie - dat enig geweld door de betrokken ambtenaar moest worden toegepast om het verzet van verzoeker te doorbreken.

De korpsbeheerder acht de klacht wat betreft het bij de keel pakken, ook niet gegrond. De korpsbeheerder geeft aan dat verzoeker na zijn aanhouding bleef schreeuwen, schelden en beledigen. In de politieauto bedaarde verzoeker niet en richtte zich op de politieambtenaar naast hem. De betrokken ambtenaar kon gegeven deze omstandigheden - aldus de korpsbeheerder - niets anders doen dan bij verzoeker een verwurging aanleggen.

5. Bij de reactie van de korpsbeheerder was een brief d.d. 22 december 2005 gevoegd van de plaatsvervangend chef van het district waartoe de betrokken ambtenaren behoren. De plaatsvervangend districtschef legt in die brief uit wat een verwurging is: een verwurging is het vastpakken van een persoon waarbij de keel in de kom van de elleboog wordt gelegd. Het bij de keel pakken is volgens de plaatsvervangend chef een onderdeel van de verwurging.

6. Betrokken ambtenaar K. heeft een rapport geweldsaanwending opgesteld in welk rapport onder meer het volgende is weergegeven.

Verzoeker heeft de betrokken ambtenaren aangesproken. Volgens hen bevond hij zich in een kennelijke staat van dronkenschap. Verzoeker was onvast ter been en had rooddoorlopen ogen. Zij hebben verzoeker gesommeerd om door te lopen. Desalniettemin bleef hij zich naar de ambtenaren toe agressief en uitdagend gedragen. De betrokken ambtenaren hebben hem hierop als verdachte aangemerkt ter zake van het in kennelijke staat van dronkenschap de openbare orde verstoren. Zij hebben hem daarbij de boeien omgedaan. Verzoeker heeft hen - aldus het rapport geweldsaanwending - beledigd door ze "klootzakken" te noemen. Verzoeker heeft dat meerdere malen herhaald. Tijdens de overbrenging naar het politiebureau werkte verzoeker in het geheel niet mee. Omdat verzoeker met zijn hoofd op en neer sloeg, heeft betrokken ambtenaar K. verzoeker een verwurging moeten aanleggen om niet door het hoofd van verzoeker geraakt te worden en om verzoeker tot bedaren te dwingen. Nadat verzoeker bedaarde, heeft K. losgelaten.

7. Gedurende het onderzoek heeft betrokken ambtenaar K. onder meer het volgende verklaard.

Verzoeker vond dat een persoon een glas naar hem had gegooid. Hij beklagde zich hierover bij collega's A. en B. en verwachtte van hen een onderzoek. A. en B. hebben hem toen gezegd dat hij aangifte kon doen op het politiebureau. Hierop zijn Kl. en K. in verband met een melding van een vechtpartij weggegaan. Zij hebben die melding afgehandeld. Hierna kwamen ze terug op de plaats waar verzoeker A. en B. had aangesproken. Verzoeker sprak Kl. en K. toen over dezelfde kwestie aan, namelijk over het feit dat hij vond dat iemand een glas naar hem had gegooid. Hij verwachtte van Kl. en K. een nader onderzoek. Kl. en K. hebben verzoeker toen gezegd dat hij aangifte kon doen op het politiebureau. Hij was het hier niet mee eens en maakte, aldus K., vervolgens een slaande beweging richting Kl. en K. Zij hielden hem toen aan en legde hem de handboeien om. Verzoeker sribbelde aardig tegen. Verder schreeuwde hij richting de omstanders dat hier sprake was van politiegeweld en dat die omstanders goed moesten opletten. Hij zou namelijk een klacht indienen en had daarvoor getuigen nodig. K. hield verzoeker vast en zijn collega Kl. liep vervolgens naar het portier aan de bestuurderzijde van het politievoertuig. K. fixeerde verzoeker met zijn buik tegen het voertuig aan. Verzoeker schreeuwde toen nog en maakte allerlei weerspannige bewegingen.

K. heeft gedurende het onderzoek verder verklaard dat het absoluut onwaar is dat hij of zijn collega Kl. verzoeker op enig moment met zijn hoofd tegen het dak van het politievoertuig heeft geslagen.

Verder heeft K. verklaard dat hij achterin het politievoertuig zat en naast verzoeker. Verzoeker hield zich niet rustig. Afwisselend schreeuwde verzoeker en uitte hij beledigingen richting K. en Kl. Op enig moment maakte verzoeker een kopstootbeweging richting K. K. heeft verzoeker vervolgens in de verwurging genomen en heeft hem tegen de ruit van het portier gefixeerd waarbij K.'s hand in de buurt van verzoeker zijn mond kwam. Verzoeker heeft toen geprobeerd om K. in de vingers te bijten. Toen verzoeker rustig werd, heeft K. hem losgelaten.

Beoordeling

8. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 Grondwet (zie Achtergrond, onder 1.). Ook in artikel 8 Europees Verdrag tot bescherming voor de rechten van de mens (zie Achtergrond, onder 2.) is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet. Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Op grond van artikel 8, eerste lid Politiewet (zie Achtergrond, onder 3.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste).

9. De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel wat betreft de klacht over slaan van het hoofd van verzoeker tegen het dak van het politievoertuig. Er is niet gebleken van feiten en/of omstandigheden op grond waarvan aan de lezing van verzoeker meer betekenis zou moeten worden toegekend dan aan die van de betrokken ambtenaren. Verzoeker stelt zich op het standpunt dat een ambtenaar zijn hoofd tegen het dak van de politieauto heeft geslagen terwijl de betrokken ambtenaar dat heeft ontkend te hebben gedaan. De Nationale ombudsman onthoudt zich vanwege deze verschillende lezingen van feiten van een oordeel.

10. Ten aanzien van de aangelegde verwurging overweegt de Nationale ombudsman het volgende.

11. De Nationale ombudsman ziet geen ruimte om de rechtmatigheid van de aanhouding van verzoeker te betwisten en daarmee vraagtekens te zetten bij de vraag of de ambtenaren verkeerden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening. Verzoeker is immers ingegaan op het transactievoorstel. Daarmee heeft hij ermee ingestemd om de

zaak niet bij de rechter te laten voorkomen. De rechter zou in het geval verzoeker niet op het transactievoorstel was ingegaan, een oordeel hebben kunnen vellen over de vraag of verzoeker het strafbare feit heeft begaan en daarmee tevens over de rechtmatigheid van zijn aanhouding.

12. De Nationale ombudsman overweegt verder als volgt.

Uit het rapport geweldsaanwending en de verklaring van K. blijkt dat verzoeker tijdens de overbrenging naar het politiebureau niet meewerkte. Hij sloeg op een niet ongevaarlijke manier met zijn hoofd op en neer. K. die in het politievoertuig het dichtst bij verzoeker zat, heeft een verwurging moeten aanleggen om niet door het hoofd van verzoeker geraakt te worden. Gedurende het onderzoek is gebleken dat bij een verwurging de keel van een verdachte in de kom van de elleboog wordt gelegd. Het bij de keel pakken is een onderdeel van de verwurging.

De vraag is vervolgens in hoeverre de verwurging en dus het bij de keel pakken gezien de omstandigheden van het geval, nodig was.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat betrokken ambtenaar K. in redelijkheid heeft kunnen besluiten om verzoeker een verwurging aan te leggen. De Nationale ombudsman houdt hierbij rekening met de bewegingen van verzoeker, de kleine ruimte waarin verzoeker die bewegingen maakte en het doel waarmee de verwurging - namelijk het tot bedaren brengen van verzoeker - is aangelegd. Er zijn dan ook geen aanknopingspunten om het optreden van K. als niet behoorlijk aan te merken. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman heeft de betrokken ambtenaar niet gehandeld in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam en hij acht de verwurging - gezien de omstandigheden van het geval - een gepast middel.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid, is ten aanzien van het bij de keel pakken niet gegrond.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van het slaan van het hoofd van verzoeker tegen het dak van het politievoertuig.

Onderzoek

Op 28 september 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer E. te Maastricht, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van

het regionale politiekorps Limburg Zuid (de burgemeester van Maastricht), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. De betrokken ambtenaren maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel optreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Maastricht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De hoofdofficier van justitie zag hiertoe geen aanleiding.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder en verzoeker gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Het verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 28 september 2005 welk verzoek schriftelijk nader is toegelicht bij schrijven van 13 oktober 2005, met de daarbij behorende bijlagen.
2. Een transactievoorstel van het Centraal Justitieel Incasso Bureau met als verzenddatum 2 april 2004.
3. Een transactievoorstel van het Centraal Justitieel Incasso Bureau met als verzenddatum 11 oktober 2004.
4. De brief van de hoofdofficier van justitie in Maastricht van 19 april 2005.
5. Het standpunt van de korpsbeheerder van 7 februari 2006 met de daarbij behorende bijlagen ter zake van de interne klachtprocedure.
6. Reactie verzoeker van 4 april 2006.
7. Reactie korpsbeheerder van 14 maart 2007.

8. Verklaring betrokken ambtenaar van 24 augustus 2007.

9. Reactie verzoeker van 10 september 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

2. Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."